

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8Co/64/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614202244
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hrabovecká
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7614202244.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a členiek senátu JUDr. Diany Solčányovej a JUDr. Ludviky Bodnárovej v právnej veci W. X. nar. X.X.U. bývajúcej v F. Č.. XX t.č. v B. N. M. N. S. Č.. X dieťaťa rodičov V. X. nar. XX.XX.U. bývajúcej v F. Č.. XX t.č. v B. N. M. N. S. Č.. X a Š. X. nar. XX.X.U. bývajúceho v F. Č.. XX v konaní o zníženie výživného o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 16. mája 2014 č.k. 16P 37/2014-40 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom zo 16. mája 2014 č.k. 16P 37/2014-40 zamietol návrh otca na zníženie výživného.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec s odôvodnením, že konajúci súd sa nezaoberal riadne jeho finančnými možnosťami a schopnosťami pri určovaní výšky výživného. Od poslednej úpravy výživného sa jeho finančné pomery podstatne zmenili a súd zobral do úvahy iba príjmy a výdaje z jeho podnikateľskej činnosti a nemocenskej dávky v r. 2013, pričom nezohľadnil jeho situáciu po 31. decembri 2013, kedy došlo k zrušeniu podnikateľskej činnosti a dlhotrvajúcej práceneschopnosti. Záver súdu, že bez dôležitého dôvodu sa vzdal svojho príjmu zo živnosti sa nezakladá na objektivite, pretože od júla 2013 má zdravotné problémy s ramenom a od 28.11.2013 je dlhodobo práceneschopný, ktorá trvá naďalej a jeho zdravotný stav mu neumožňuje vykonávať stavebné a ani iné manuálne práce. Jeho príjmy už v r. 2013 nepostačovali na riadne platenie výživného určeného súdom. Výživné riadne neplatil v r. 2013, pretože bývalá manželka V. X. ako oprávnená osoba svojvoľne vybrala z jeho účtu 2.000 € napriek tomu, že 15.8.2011 zrušil jej oprávnenie disponovať s jeho bankovým účtom, z ktorého svojvoľne vybrala peniaze a odmietala o tom podávať akékoľvek informácie. Viackrát jej oznámil, že 2.000 €, ktoré mu vybrala z účtu, použil na výživné, resp. pokrytie dlžného výživného. V apríli 2014 na základe doručeného upovedomenia o začatí exekúcie vo veci dlžného výživného na obidve dcéry 1.628,23 € a bežného výživného od 1.2.2014 vo výške 900 € bol nútený si požičať finančné prostriedky na vyrovnanie výživného, a to exekúcie v celkovej výške 4.085,47 €, od sestry J.. K. X.. Zistenia súdu, že pod ťarchou exekučného konania zaplatil dlžné výživné a od tej doby si riadne plní vyživovaciu povinnosť sa nezakladajú na pravde, pretože trovy exekúcie a výživné zaplatila zo svojho účtu jeho sestra po dohode s ním. Požičané finančné prostriedky bude musieť sestre vrátiť. Pri svojich súčasných príjmoch, ktorými sú iba nemocenské dávky, nie je schopný platiť výživné určené súdom, preto žiada o zníženie výživného. Navrhol, aby súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie alebo rozhodol o znížení výživného.

W. X. vo vyjadrení k odvolaniu konštatovala, že z rozhovoru s otcom zistila, že je evidovaný na Úrade práce v R. a má aj prácu. Jeho návrh na zníženie výživného je len vypočítavosť a je jej ľúto, že sa otec neteší, že ju má. O ich bližší kontakt sa nepokúša a vlastne ani o stretnutia s ňou. Chcela by, aby sa jej otec o ňu staral, aby ju nevydieral, že jej nedá výživné, pričom sa vie o seba postarať a nájsť si prácu. Tiež uviedla, že dosahuje výborné výsledky na gymnáziu a chce ďalej študovať na vysokej škole. Od septembra 2014 sa bude pripravovať na štúdium medicíny v Košiciach, avšak je potrebné aj doučovanie, ktoré treba zaplatiť. Posledný ročník gymnázia je finančne veľmi náročný rok v súvislosti so stužkovou slávnosťou, zaplatením prihlášok na vysoké školy a pod. Konštatovala, že ešte pred podaním exekúcie ohľadom výživného žiadali otca spolu so sestrou, aby im platil výživné, ale on mal stále svoju odpoveď, citovala „dajte ma kľudne na exekúciu aj na políciu, ja teraz výživné nebudem platiť“. Vo vzťahu k 2.000 €, ktoré mala vybrať jej matka z otcovho účtu uviedla, že túto situáciu mali riešiť jej rodičia po rozvode manželstva. Poukázala aj na to, že v predchádzajúcich konaniach sumu 2.000 € otec nespomínal. Nie je pravdou, že otec nemohol platiť výživné v r. 2013, pretože bol zamestnaný v zahraničí. Žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 cit. zák. ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže s v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine a zákonne rozhodol, keď návrh otca na zníženie výživného zamietol. Súd prvého stupňa vykonal všetky dôkazy významné pre rozhodnutie, v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivosti prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Konajúci súd sa vysporiadal s námietkami otca uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania na súde prvého stupňa a otec ani v priebehu odvolacieho konania neuviedol žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o jeho návrhu. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dodáva, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je zákonnou povinnosťou rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Pri určení výživného súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 62 ods. 1, 2, 4 a 5 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine). Ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine účinného od 1.4.2005 zaradil majetkové pomery povinného medzi všeobecné podmienky určenia rozsahu vyživovacej povinnosti a rozšíril východiská na zisťovanie tzv. potenciality príjmov. Princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity aj v prípade, že povinný berie na seba neprimerané majetkové riziká, ktoré zahŕňajú aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. priamo vyvoláva stratu a súčasne možnosť poskytovania výživného. Ak sa tvrdený príjem javí ako nepravdivý, je povinnosťou súdu prihliadnuť na celkové majetkové pomery a tzv. potencialitu príjmov, t.j. k jeho zjavne nevyužitým schopnostiam. Žiadny účinný zákon v Slovenskej republike nezakotvuje povinnosť pracovať. Nezakotvuje ani právo, resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená. Zákon o rodine však zakotvuje výslovne povinnosť rodiča živiť svoje dieťa (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine), takže nemôže obstať ani argumentácia, podľa ktorej rodič nepracuje, pretože sa nevie umiestniť na trhu práce vo svojom odbore, alebo na pozícii adekvátnej svojim predstavám, a preto nie je schopný plniť svoju vyživovaciu povinnosť buď vôbec alebo v terajšej miere. Potencionalný príjem nie je ten, ktorý povinný skutočne zarobí, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. Z ust. § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine nevyplýva, že vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu musí mať špekulatívny charakter za účelom pokusu uniknúť vyživovacej povinnosti. Uvedené ustanovenie je však

potrebné vzťahnuť aj na prípady, ak sa povinný bez vážneho dôvodu vzdá výhodného zamestnania poskytujúceho mu väčší príjem alebo iného majetkového prospechu bez toho, aby si v dohľadnej dobe zabezpečil porovnateľný zdroj príjmu tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu nebolo ohrozené. Odvolací súd tiež zdôrazňuje tzv. valorizačnú klauzulu obsiahnutú v ust. § 78 ods. 2 Zákona o rodine, ktorá ukladá súdu, aby v prípade, ak rozhoduje o zmene pomerov, zohľadnil aj mieru výšky (vývoj) životných nákladov. Výška životných nákladov je zrejmá napríklad z cien spotrebného koša, z miery inflácie, resp. iných ekonomických ukazovateľov. Táto povinnosť súdu je obligatórna. Z ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine vyplýva, že vývoj životných nákladov je objektívna okolnosť, ktorá by aj sama osebe mohla odôvodniť zmenu výšky výživného (zvýšenie). Odvolací súd rovnako zdôrazňuje, že otec, ktorý nemá v osobnej starostlivosti maloleté dieťa, môže sa bez obmedzenia uchádzať o zamestnanie aj vo vzdialenejších regiónoch Slovenska, kde sú reálne vykazované lepšie pracovné možnosti. Odvolaciu námietku otca, že konajúci súd sa dostatočne nezaoberal jeho finančnými možnosťami a schopnosťami, ani jeho zdravotným stavom pri rozhodovaní o výživnom, považuje odvolací súd za neopodstatnenú, nakoľko konanie o zmenu výživného pre plnoleté dieťa je sporovým konaním, v ktorom sa uplatňuje tzv. prejednacia zásada. Podľa tejto zásady vychádza súd len zo skutočností tvrdených účastníkmi konania a vykonáva len dôkazy navrhnuté účastníkmi, čo úzko súvisí s povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou, ktoré účastníkom sporového konania vyplývajú z ust. § 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O.s.p. Dôkazná povinnosť znamená, že účastník musí na preukázanie svojich tvrdení označiť dôkazy. Ak navrhnuté dôkazy súd vykoná a preukáže sa tým skutkové okolnosti tvrdené účastníkom, možno skonštatovať, že účastník uniesol dôkazné bremeno ohľadom svojich tvrdení, čo má za následok jeho úspech v konaní. Prejednacia zásada teda predstavuje istý stimul pre účastníkov konania, pretože v prípade, ak zostanú pasívni a nepreukážu svoje tvrdenia, môže im to priniesť negatívne dôsledky v konaní, napríklad prehru v spore. Inak povedané účastník musí preukázať to, čo tvrdí, len potom môže súd zobrať jeho tvrdenie za základ svojho rozhodnutia. Otec v priebehu konania na súde prvého stupňa nepreukázal tak výraznú zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného, preto záver konajúceho súdu, že otec sa bez dôležitého dôvodu vzdal svojho príjmu zo živnosti, je správny. Odvolací súd tiež poznamenáva, že v čase predchádzajúcej úpravy výživného bol príjem otca v r. 2011 bol 297 € mesačne (príjem 19.060 € a výdavky 15.487 €), v r. 2012 bol 300 € mesačne (príjem 15.091 € a výdavky 11.461 €) a v r. 2013, t.j. v čase, keď svoj návrh na zníženie výživného zobrať späť (23.10.2013) mal príjem 309 € mesačne (príjem 8.468 € a výdavky 4.751 €), preto jeho opakovaný návrh na zníženie výživného podaný 5.2.2014 (ktorý je predmetom tohto konania) dovoľuje záver, že sa otec bez vážneho dôvodu vzdal príjmu zo živnosti bez toho, aby si v dohľadnej dobe zabezpečil porovnateľný zdroj príjmu. Tento záver umocňuje aj uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 6. mája 2013 č.k. 4C 69/2013-46, ktorým súd schválil zmier medzi otcom a jeho dcérou K. X. nar. XX.XX.U. o výživnom 150 € mesačne, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 6.5.2013. Rovnako je potrebné zdôrazniť, že rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 3. októbra 2013 č.k. 6C 285/2013-19 bol návrh otca na zníženie výživného pre K. X. nar. XX.XX.U. zamietnutý, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 25.1.2014. Na námietku otca, že v budúcnosti požiada o priznanie invalidného dôchodku nemohol prihliadnuť ani odvolací súd, s poukazom na ust. § 154 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého pre súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia, to znamená, že súd pri rozhodovaní veci nemôže brať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti, avšak v čase vyhlásenia rozhodnutia už netrvajú, ako ani anticipovať (predvídať) skutočnosti, ktoré v čase vyhlásenia ešte nenastali. Odvolacia námietka otca vo vzťahu k výberu 2.000 € z jeho bankového účtu matkou W. je relevantná pre konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Odvolací súd dospel k záveru, že zníženie výživného pre W. by znamenalo posunúť zodpovednosť otca za zdravie a život dcéry výlučne na matku (druhého rodiča), ktorá sa osobne stará o dcéru a dobrovoľne si plní vyživovaciu povinnosť voči nej na hranici svojich možností, preto zníženie výživného by nepochybne bolo v rozpore so Zákonom o rodine, morálkou a spravodlivosťou. V kontexte zisteného skutkového stavu považoval odvolací súd námietku otca za účelovú obranu v snahe dosiahnuť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.